Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

ELLEN LISSNER

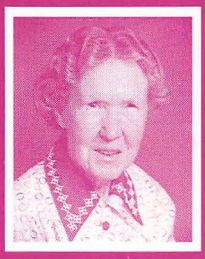

Ved dagens begyndelse

Hverdagshistorier om arv og gæld

FORLAGET AROS

Ellen Lissner

Ved dagens begyndelse

Hverdagshistorier
om arv
og gæld

FORLAGET AROS

Ellen Lissner:
Ved dagens begyndelse
er sat og trykt i
A. Rasmussens Bogtrykkeri
Ringkjøbing
1993

Copyright:
Forlaget Aros
Århus
©

ISBN 87 7003 538 5

Mandag

Her starter 1. kapitel af min hverdagshistorie.

I denne uge kan I høre en ganske almindelig hverdagshistorie om arv og gæld igennem et langt liv, om troens perspektiv i de forskellige livsafsnit – og jeg er egentlig sikker på, at mange af jer kunne fortælle noget lignende.

I 1880 kom en ung præst til et søvnigt sogn på Vestlolland. Han skulle hjælpe en svagelig sognepræst. I løbet af de to år, han var der, blev der vækkelse i sognet, så da han rejste, var der en lille flok, som havde fået et nyt livsgrundlag. De holdt sammen og fik bygget et meget beskedent lille missionshus.

Mine fire bedsteforældre hørte med til den flok, og det forandrede resten af deres liv. En søn fra det ene hjem og en datter fra det andet blev gift og førte deres hjems tro og traditioner videre. Først kom de til at bo i Kolding, hvor der var et stort indremissionsk samfund, hvor de følte sig godt hjemme. Og da jeg blev født, blev jeg fra første færd taget med til aftenmøder i missions-

huset – for babysitterne var ikke opfundet dengang, og hvordan skulle et ungt par ellers komme med? Men jeg sov trygt på min mors skød til det hele, og hvem ved, om der ikke allerede dengang sivede noget ind i mig? Der står jo i en af Bibelens salmer: »– sligt giver Gud sin ven i søvne!«

Familien flyttede senere til Varde, hvor jeg voksede op. Min første skole var en lille privatskole, hvor undervisningen mest bestod af, at læreren fortalte. Jeg husker navnlig, hvordan han fortalte bibelhistorie. Han gjorde det, så jeg nærmest troede, at han havde oplevet det hele selv. Den dag i dag tror jeg, at Abraham lignede lærer Andersen – eller omvendt.

Og ellers brugte jeg tiden til at udforske mit eget lille univers. Jeg husker det myldrende liv på marker og grøftekanter, det hvide sand i klitterne og det store, urolige Vesterhav. Jeg husker stjernehimlen og nordlysene over det flade land, for der var ingen gadelygter, der forstyrrede. – Og alt det var meget bedre end at lege med dukker. Det var kort sagt en tryg og lykkelig barndom, og søndagsskole og kirkegang hørte med til dagens orden.

Tirsdag

I dag fortsætter vi med 2. kapitel af min hverdagshistorie.

Der er et gammelt vers, der begynder: »Jeg troede, da jeg var lille, det onde var ikke til.« – Det kunne være skrevet om mig, for jeg hørte jo til »Guds lille børneskare« – det sang vi i søndagsskolen. Enten er det erindringsforskydning, eller også er det naivt, når jeg tror, at verden var mindre ond dengang. Men jeg var jo barn før første verdenskrig. Da krigen i 1914 begyndte, sagde min Far, at den højst kunne vare en måned med de våben, man nu rådede over. Han tog desværre fejl.

Selv om vi ikke havde krigen på nært hold og ikke havde radio og tv til at udmale dens gru for os, kom den alligevel til at præge hele tilværelsen. Også jeg opdagede, at det onde var i høj grad til – for nu var min barndom ved at være forbi. Det rokkede ikke ved min personlige tryghed, men det var så trist, at ikke alle havde det lige så trygt som jeg.

Langsomt blev jeg voksen, min kritiske sans voksede, og jeg skulle tage stilling til så meget – men min tro blev også voksen. Jeg vedkender mig arv og gæld: Det var Indre Mission, der

lagde grundvolden til min tro. Men jeg blev ikke en tro kopi af mine bedsteforældre. Nu kalder Indre Mission sig jo også for en bevægelse, så det kan ikke være march på stedet, der skal tilstræbes.

Hvad skulle jeg mene om verdens skabelse? Ja, det var Gud, der skabte det altsammen, det var da det vigtigste. Hvor længe han var om det, måtte være mindre vigtigt. Når en kunstner er ved at skabe et kunstværk, tænker han vist ikke på tiden.

Er bibelens personer og begivenheder sande? Ja, for de fortæller jo min og andre menneskers historie.

Jeg har oplevet skabelsen, selv om jeg intet husker derom. Men jeg husker, at jeg har været i Paradis, jeg husker, at jeg har spist af forbuden frugt. Og jeg har misundt min bror. Det er begyndelsen til drab. Og Kain slår stadig sin bror ihjel. Jeg har også måttet vente meget længe på forjættelsens opfyldelse, og jeg gik engang den tunge gang til mit moria med noget meget dyrebart. Og jeg fik det igen, da jeg havde lagt det på alteret.

Onsdag

I dag kommer vi til 3. kapitel i min hverdagshistorie.

Jeg måtte hjemmefra, for at prøve om vingerne kunne bære mig. Og jeg kom så langt hjemmefra, at jeg somme tider måtte ud for at finde Nordstjernen, for at have noget fast at holde mig til, noget, som både min Far og Mor og jeg selv kunne se på samtidigt. Det begyndte med nogle strenge læreår på et stort hospital. Men jeg blev ikke bange og løb hjem igen, skønt hjemve og udve har været min stadige konflikt.

Da krigen var kommet så meget på afstand, at verden igen var åben for rejser, havde en dansk sygeplejerske mange chancer, og jeg kom til fremmede lande, ja, til et andet kontinent. Min verden blev større og større, og Gud blev også større – eller rettere sagt, min gudsopfattelse blev større. Og noget af det, som jeg lagde mærke til, var, at alle vegne, hvor jeg kom frem, kunne jeg finde kirker. De var meget forskellige, men i dem alle var der dåb og nadver, bøn og lovsang. Og jeg kunne glædes og undres over, at Gud kunne tilbedes og tjenes på så forskellig vis.

En dag, da jeg stod ved en gammel kirkeruin

og grublede over, at også her havde der engang været en menighed, så sagde jeg til mig selv: »Det kan ikke passe, at det kun er dem derhjemme i missionshuset, der kommer i Himlen. For så behøvede den ikke at være ret stor – og det er den!«

Vidste jeg ikke det i forvejen? Jo, men det var, som om der blev lukket en meget stor port op for mig, og jeg så ud over en uoverskuelig stor skare af folk og stammer og tungemål. Gud er stor, og det er hans Himmel også ...

Og siden har jeg med glæde kunnet gå ind og ud ad mange forskellige kirkedøre og glædet mig over, at det, vi er enige om, er meget større end det, vi er uenige om. Og jeg synes ikke, at jeg er blevet mindre hjemme i min egen gamle folkekirke af den grund.

Torsdag

I dag er vi kommet til det kapitel i min hverdagshistorie, som jeg kalder de travle år. Det er de år, hvor alle ens evner og kræfter bliver udfordrede og taget i brug.

Det, at blive gift og få børn og opdrage dem, er i sig selv en ufattelig stor opgave, det kunne fylde hele tilværelsen. Men det skal passes sideløbende med mange andre opgaver og pligter. Tænk, at få overladt lidt af Guds skaberkraft og skabe noget så forunderligt som et lille barn, skabe noget, som er både for tiden og evigheden.

Jeg havde byttet den hvide sygeplejerskekjole og den ordnede og regulerede hospitalstilværelse ud med en stor præstegård på landet med sort komfur og mange kakkelovne, stor have og mange gæster. Det var omskoling, så det baskede! Er det så mærkeligt, at det var svært at finde stille stunder til bøn og eftertanke. Det blev tit kun til en løbende småsnak med Vorherre midt i dagens travlhed og mange afbrydelser. Siden da har jeg haft stor forståelse for, at Martha så skævt til Maria.

Men der skete så meget andet i de år. Det var gammel skik og sædvane i sognet, at man gik til alters tre gange om året, højst. Men præsten og

hans kone mente, at der hørte nadver med til enhver højmesse, så det skete nogle gange i begyndelsen, at det kun var os to, der gik til alters. Men da de kære fynboere fandt ud af, at de aldrig kom til at gå alene, kom der efterhånden flere og flere. Og da min mand holdt afskedsgudstjeneste efter 14 års tjeneste, så kom de allesammen.

Vi havde mange gode og velbesøgte ungdomsmøder i vore stuer. Selv i en snestorm kom de travende 6-7 km for at være med. Det var i krigens år, og da kunne der ikke foregå ret meget andet, end hvad der skete privat.

For vi måtte jo opleve endnu en verdenskrig. Bliver mennesker da aldrig klogere? Der er kun tabere efter en krig. Det er meget slemt for dem, det går ud over, men det er lige så slemt eller måske værre – for dem, der gør det onde, for de bliver selv onde af det ...

Og midt i krigens mange besværligheder fik vi århundredets tre strengeste vintre på rad, hvor alting frøs både ude og inde. Lastbiler kørte i ugevis frem og tilbage over Storebælts is.

Vi overlevede, ja, vi led ingen nød, for vi blev skånet for meget, som andre måtte igennem. Men samtidig med, at vi var taknemmelige for vore kår, gjorde det os meget ondt at tænke på alle dem, der havde det så hårdt.

Fredag

Så er vi nået til sidste dag, og da der ikke er dage nok til, at vi kan få alle kapitlerne i min hverdagshistorie med, så blader vi i dag frem til sidste kapitel.

Nu er jeg nået til den tredie alder – nej, nok snarere den fjerde! Og jeg kan med undren og taknemmelighed se mig tilbage. Livet var ikke altid nemt og bekvemt, men det var altid indholdsrigt. Jeg har ikke mere ansvar og pligter, travlhed og klokkeslet, så jeg har velsignet god tid til stilhed og eftertanke. Og hvad var så min arv og min gæld?

Arven fra mine forældre og bedsteforældre er navnlig overbevisningen om, at frelsen i Jesus Kristus er det største af alle undere, og det under har vi fået del i, så vi nu må kalde Gud vor Far, og vi må tale til ham, som vi talte til vore forældre – eller meget mere fortroligt. Det er så vældigt, at vi slet ikke kan rumme det, og så stort, at vi aldrig kan få sagt tak nok – ikke engang hvis vi får en evighed til det ...

Og gælden – ja, det er en vandregæld. Det vil sige, at vi hverken kan eller skal betale den tilbage til de forrige generationer men til de kommende, så den stadig kan gå videre. Og det

har jeg så gjort ved at bede for mine børn og børnebørn og mange gode venner. Og for alle de »gode formål«, som der er så mange af.

I mine bønner siger jeg tit det samme dag efter dag – ikke fordi jeg tror, at Gud er glemsom – men fordi jeg selv er det. Jeg trænger til at sige navnene for selv at huske på dem.

Jeg håber også, at der er nogen, der beder for mig, for ganske vist er der fordele ved at blive gammel, men der følger også en del besvær med. Tøjrslaget bliver kortere år for år, jeg støder oftere og oftere på mine grænser, skønt jeg nok har mindre at beklage mig over end mange andre.

Jeg dør en lille smule for hver en dag, der går, og så er det egentlig en trøst, at der kommer en dag, hvor jeg holder op med at dø. Jeg ved bare ikke hvornår og hvordan. Jeg går egentlig ikke og gruer for det, men døden er da min fjende, det kan jeg godt være bekendt at sige, for den er også Guds fjende. Han gjorde meget for at overvinde den. Men Gud bruger også somme tider sine fjender til at få sit arbejde gjort, og nu bruger han døden til at bringe os fra denne verden til den kommende. Dér må den aflevere os pænt ved døren og gå tomhændet bort, netop som den troede, den havde os.

Og hvor er jeg spændt på, hvad der venter os. Så spændt og forventningsfuld som et barn foran døren til juletræet.

Og så vil jeg slutte min hverdagshistorie med at citere et vers af min yndlingssalme:

Om alle mine lemmer
var fuld af idel sang,
om de så højt istemmer,
at det i skyen klang.
Og sang jeg dag og nat,
jeg kunne ej gengælde
med tak Guds rige skat.

DDS nr. 8

I kan selv læse de følgende vers.

FRED OG ALT GODT!

Af

Ellen Lissner

er tidligere udkommet

Livet bli'r til hvor det gror

En smuk og poetisk erindringsbog

Illustreret

Med læsevenlig skrift

224 sider

Når døden banker på

Hold ikke børnene uden for fællesskabet

16 sider

Efter begravelsen

Til de sørgende og spørgende

16 sider

Holger Lissner:

Hvor er Gud

En sjov og tankevækkende lille bog

for børn og voksne

Illustreret af forfatteren

47 sider

ISBN 87 7003 538 5